Cyfenw	Rhif y Ganolfan	Rhif yr Ymgeisydd
Enwau Eraill		0

TGAU

3000N20-1

S19-3000N20-1

CYMRAEG IAITH
Uned 2
Darllen ac Ysgrifennu: Disgrifio, Naratif ac Esbonio

DYDD MERCHER, 8 MAI 2019 – BORE

2 awr

I'r Arholwr yn unig		
	Marc Uchaf	**Marc yr Arholwr**
Adran A (Darllen)	**30**	
Adran B (Ysgrifennu)	**40**	
Cyfanswm	**70**	

3000N201
01

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Deunydd Darllen

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Defnyddiwch inc neu feiro du. Peidiwch â defnyddio beiro gel na hylif cywiro.

Ysgrifennwch eich enw, rhif y ganolfan a'ch rhif ymgeisydd yn y blychau ar ben y dudalen hon.

Atebwch **bob** cwestiwn yn Adran A a B1.

Dewiswch **un** o'r testunau yn Adran B2 ar gyfer y dasg ysgrifennu.

Ysgrifennwch eich atebion yn y lleoedd priodol yn y llyfryn hwn.

Mae tudalennau ychwanegol ar ddiwedd y papur os oes angen mwy o le arnoch ar gyfer eich atebion. Gwnewch yn siŵr eich bod yn rhoi'r rhif cywir i'r cwestiwn.

Awgrymir eich bod yn treulio eich amser gan ddilyn y canllawiau canlynol:

Adran A	- tua 10 munud yn darllen
	- tua 50 munud yn ateb y cwestiynau
Adran B1	- tua 10 munud
Adran B2	- tua 10 munud yn cynllunio
	- tua 40 munud yn ysgrifennu

Ni chaniateir i chi ddefnyddio geiriaduron yn yr arholiad hwn.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Adran A (Darllen): 30 marc

Adran B (Ysgrifennu): 40 marc

Caiff nifer y marciau sydd ar gael ei ddangos mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.

MAY193000N20101

ⓗ WJEC CBAC Cyf.

VP*(S19-3000N20-1)

Arholwr yn unig

ADRAN A (Darllen): 30 marc

Yn yr adran hon mae 6 darn darllen ar y thema 'Arwyr'. Darllenwch **bob** un o'r darnau'n ofalus ac yna atebwch y cwestiynau sy'n dilyn.

Darn Darllen 1
100 o Arwyr Cymru

A1. Pa arwr gafodd 1,627 o bleidleisiau?
Rhowch ✓ yn y blwch priodol.

Owain Glyndŵr ☐

Gareth Edwards ☐

Tom Jones ☐

David Lloyd George ☐ [1]

Darn Darllen 2
Arwr (Wicipedia)

A2. Beth yw ystyr 'anghyffredin'? [1]

Rhowch ✓ yn y blwch priodol.

	✓
Rhywbeth sy'n debyg iawn i bethau arferol	
Rhywbeth sy'n wahanol i bethau arferol	

Darn Darllen 3
Arwyr! #GwladGwlad

A3. Ble byddwch chi'n gallu gweld y Casgliad Portreadau Cenedlaethol? [1]

....

....

....

© WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

A4. Pa ddiwrnod fedrwch chi ddim gweld yr arddangosfa? [1]

Rhowch ✓ yn y blwch priodol.

dydd Mawrth ☐

dydd Mercher ☐

dydd Iau ☐

dydd Sul ☐

Darn Darllen 4
Arwres y Cymry – Gwenllian

A5. Pa **ddau** beth sydd wedi eu henwi ar ôl Gwenllian? [1]

Rhowch ✓ yn y blwch priodol.

cae a ffynnon ☐

castell a thref ☐

tref a chae ☐

ffynnon a chastell ☐

A6. Nodwch a yw'r brawddegau canlynol yn gywir neu'n anghywir drwy roi ✓ yn y golofn briodol. Mae un ateb wedi ei roi i chi'n barod. [2]

	Cywir	**Anghywir**
Bu farw Gwenllian yn 1100.		✓
Roedd Gwenllian yn ferch i Gruffudd ap Rhys.		
Roedd gan Gwenllian dri mab.		
Cafodd Gwenllian ei lladd mewn brwydr.		
Roedd llawer o ferched yn arwain brwydrau yn yr Oesoedd Canol.		

3000N201
03

© WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

Darn Darllen 5
Lansio Cystadleuaeth 'Ffermwraig y Flwyddyn'

A7. Gan ddefnyddio gwybodaeth o'r darn darllen, yn eich geiriau eich hun, esboniwch beth yw ystyr yr isdeitl 'Arwresau cudd y diwydiant'. [3]

....

....

....

....

....

....

....

....

Darn Darllen 6
Merci Cymru

A8. Ym mha flwyddyn aeth Iola Wyn, am y tro cyntaf erioed, i wylio Cymru'n chwarae pêl-droed? [1]

....

© WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

A9. Sut mae teimladau Iola Wyn yn newid yn y darn isod? Dylech gyfeirio at y darn i gefnogi'ch ateb. [4]

Tachwedd 17, 1993 y gwyliais fy ngwlad yn chwarae pêl-droed am y tro cyntaf erioed. Fyddwn i ddim wedi mynd i'w cefnogi oni bai bod fy nghariad newydd wedi cynnig tocyn i mi, a minnau'n ceisio creu argraff. Roedd angen i Gymru guro Romania er mwyn cyrraedd rownd derfynol prif bencampwriaeth pêl-droed am y tro cyntaf oddi ar 1958. Doeddwn i ddim yn deall pwysigrwydd y gêm, ond fe deimlais y siom pan fethodd Paul Bodin y gic o'r smotyn a chwalu gobeithion Cymru. Fe ddechreuais i fynd i fwy a mwy o gemau a dod i arfer â'r torcalon o golli. Flwyddyn yn ddiweddarach, roeddwn i wedi priodi'r cariad ac fe gafodd Iwan deithio i 99% o gemau oddi cartre Cymru. Roedd ef a'i ffrindiau wedi bod yn hynod ffyddlon wrth ddilyn y tîm. Roedd amod wrth gwrs i holl dripiau'r dynion oddi cartre, sef bod y gwragedd yn cael trip pe bai Cymru, ryw ddydd, yn cyrraedd rowndiau terfynol pencampwriaeth pêl-droed. Pan gurodd Cymru Andorra, dechreuodd y cynllunio mawr ar gyfer Ffrainc 2016. Dw i'n fwy na pharod i rannu profiadau ar gyfryngau cymdeithasol fel arfer. Ond methais ag ysgrifennu unrhyw beth o werth am fy mhrofiad o fod yn Ffrainc ar y pryd, oherwydd yr ofn na fedrwn gyfleu'r gwir deimlad o fod yno. Allai geiriau ddim gwneud cyfiawnder â'r wefr a brofais yn ystod y mis.

3000N201
05

© WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

A10. Mae nifer o ansoddeiriau yn y darn isod. Tanlinellwch **un** ansoddair. [1]

Diwedd siwrnai bêl-droed hudol ac unigryw. Dyna'r mis mwyaf lledrithiol, bendigedig, ardderchog dw i'n ei gofio.

© WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

A11. Trafodwch pa mor effeithiol yw'r ansoddair. [2]

3000N201
07

Arholwr yn unig

A12. Cymharwch brofiadau **Iola Wyn** a **Laura McAllister** wrth ddilyn y tîm pêl-droed cenedlaethol i Ffrainc. Gallwch drafod pethau sy'n debyg ac yn wahanol. Dylech gyfeirio at y darn darllen i gefnogi'ch ateb. [7]

Arholwr yn unig

3000N201
09

© WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

A13.Golygu (5 marc)

(i) Darllenwch y frawddeg isod a dewiswch y gair cywir i lenwi'r bwlch drwy roi ✓ yn y blwch priodol. [1]

Daeth miloedd o bobl i weld yr arddangosfa ac roedd yn .... mawr.

atyniadol ☐

fethiant ☐

amhoblogaidd ☐

llwyddiant ☐

(ii) Darllenwch y frawddeg isod a dewiswch y diwedd sydd mwyaf addas drwy roi ✓ yn y blwch priodol. [1]

Roedd y dyn yn gweithio'n galed iawn ac oherwydd hynny fe gafodd...

ei ddiswyddo'n ddirybudd. ☐

ei wobrwyo â chyflog ychwanegol. ☐

ei rybuddio am fod yn ddiog. ☐

ei feirniadu'n hallt gan ei gyflogwr. ☐

(iii) Dewiswch **dri** gair o'r rhestr ganlynol a'u gosod yn y bylchau priodol. Gallwch dreiglo'r geiriau os oes angen. [3]

cenedl **cystal** **cenhedlaeth** **gwell**

(a) Mae Elin yn dda am wneud cacen ond mae Ffion yn ....

(b) Mae Tudur a Jac .... â'i gilydd am ddarllen.

(c) Mae pedair .... o'r teulu yn y llun.

© WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

ADRAN B (Ysgrifennu): (40 marc)

B1. Prawf ddarllen (5 marc)

(i) Gosodwch **y** neu **yr** o flaen y geiriau canlynol. Dylech dreiglo os oes angen gwneud hynny. Mae un ateb wedi ei roi i chi'n barod. [3]

car	y car
merch	
afal	
ysgol	
haf	
gwers	
drws	

(ii) Pa **un** o'r canlynol sy'n gywir? Rhowch ✓ wrth yr ateb cywir. [1]

ei gath hi ☐

ei chath hi ☐

(iii) Cywirwch y frawddeg ganlynol. Dylech ysgrifennu'r frawddeg yn gywir ar y llinell. [1]

Dywed Elen bod mae hi'n teimlo'n sâl.

....

© WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

B2. *Yn y dasg hon byddwch yn cael eich asesu ar ansawdd eich sgiliau* **ysgrifennu**.

Dewiswch **un** o'r canlynol i ysgrifennu amdano.

Naill ai,

(a) Ysgrifennwch bortread o'ch arwr / arwres. Nid oes yn rhaid i'r person fod yn enwog. Dylech esbonio pam mae'r person yn arwr / arwres i chi. Gallwch sôn am

- ymddangosiad
- cymeriad / personoliaeth
- arferion
- perthynas â phobl eraill

Neu,

(b) Ysgrifennwch adroddiad papur newydd yn adrodd hanes arwr / arwres sydd wedi gwneud neu sydd yn parhau i wneud rhywbeth arbennig.

Mae 20 marc am gyfathrebu a threfn a 15 marc am ysgrifennu'n gywir. [35]

- *Dylech geisio ysgrifennu rhwng 350 a 500 o eiriau.*
- *Os byddwch yn defnyddio gwybodaeth o'r testunau bydd angen i chi ddefnyddio eich geiriau eich hun.*
- *Gallwch gynllunio eich gwaith yn y blwch isod cyn dechrau ysgrifennu ar y tudalennau sy'n dilyn.*
- *Gallwch ddefnyddio tudalen ychwanegol sydd yng nghefn y llyfryn os bydd angen.*

CYNLLUN

© WJEC CBAC Cyf. (3000N20-1)

Arholwr yn unig

TEITL:

Arholwr yn unig

© WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

Arholwr yn unig

DIWEDD Y PAPUR

© WJEC CBAC Cyf.

TUDALEN WAG

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU AR Y DUDALEN HON

ⓗ WJEC CBAC Cyf.

Trowch y dudalen os bydd angen mwy o le arnoch i ysgrifennu.

Rhif y Cwestiwn	Tudalen ychwanegol, os oes ei hangen. Ysgrifennwch rifau'r cwestiynau ar ymyl chwith y dudalen.

Arholwr yn unig

© WJEC CBAC Cyf.

Rhif y Cwestiwn	Tudalen ychwanegol, os oes ei hangen. Ysgrifennwch rifau'r cwestiynau ar ymyl chwith y dudalen.

Arholwr yn unig

© WJEC CBAC Cyf.

TUDALEN WAG

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU AR Y DUDALEN HON

© WJEC CBAC Cyf.